

Zmagoslavje gledališčnikov z Jesenic

Zmagovalec gledališče Toneta Čufarja

Matička za ansambelsko igro je na 46. Linhartovem srečanju prejela gledališče Gnosis II. gimnazije Maribor

S slavnostno podelitvijo matičkov se je končalo 46. Linhartovo srečanje - Festival gledaliških skupin Slovenije, ki je med 27. in 29. septembrom potekalo v Postojni v organizaciji Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in Občine Postojna. Mednarodna žirija, ki so jo sestavljali nosilec Borštnikovega prstana, igralec **Bine Matoh**, dramaturginja in dramatičarka **Simona Semenič** ter gledališki režiser **Predrag Stojmenović** iz Srbije, je podelila štiri matičke: matička za ansambelsko igro je prejelo Gledališče Gnosis II. gimnazije Maribor za predstavo Hamlet stroj.

Dijaki II. gimnazije Maribor so k zahtevnemu besedilu Heinerja Müllera pristopili disciplinirano in predano, s čimer so dokazali svoj igralski potencial in tudi določeno igralsko zrelost, je

zapisala žirija. Kljub izredno zahtevni nalogi so s svojo usklajeno igro suvereno udeležili režijski koncept. Matička za najboljšo stransko vlogo je prejel **Vid Klemenc** za vloge v predstavi Kralj Arthur in sveti gral (Gledališče Toneta Čufarja Jesenice), matička za najboljšo glavno vlogo je prejel **Saša Klančnik** za vlogo Švejka v predstavi Prigode dobrega vojaka Švejka (Šentjakobsko gledališče Ljubljana), glavna nagrada, matiček za najboljšo predstavo v celoti, pa je šla v roke gledališča Toneta Čufarja Jesenice za predstavo Kralj Arthur in sveti gral. Predstava je prejela tudi denarno nagrado v višini 500,00 EUR.

Festival je uspel v vseh pogledih. V treh dneh so si gledalci lahko ogledali 10 v vseh pogledih kvalitetnih predstav iz Slovenije, zamejstva in tujine. Predvsem veseli dejstvo, da je bila dvorana polna na prav vseh predstavah, občinstvo pa ni bilo le iz Postojne in okolice, temveč so se festivala udeležile gledališke skupine iz vse Slovenije, tudi zgolj kot gledalci, kar je Festival Linhartovo srečanje resnično spremenilo v pravi praznik ljubiteljskega gledališča. **(kr)**

Palčica v Nemčiji in Belgiji

Virtualna lutkovna predstava Palčica v režiji in igri **Roberta Waltla** je ponovno na turneji, tokrat v Nemčiji in Belgiji. Včeraj so jo videli v okviru 13. mednarodnega festivala lutk v nemškem mestu Lingene, kjer je zaključila petdnevni festival lutk z naslovom Pripovedke in miti. V Belgiji pa bo Palčica uprizorjena na mednarodnem lutkovnem festivalu Ieper 2007, kjer bo odigrana štirikrat, 4. in 5. oktobra, so sporočili iz Mini teatra. **(sta)**

Kritika

Duhovito oživljena pravljíčnost

Premiera v Lutkovnem gledališču Ljubljana: Dobri Zlobko po besedilu Žanine Mirčevske v avtorstvu Barbare Bulatović

UROŠ SMASEK

Presenetljivo tradicionalno lutkovno deluje na prvi pogled uvod v predstavo Dobri Zlobko, najnovejšo stvaritev ponavadi sicer presenetljivo inventivne in celovite lutkovne ustvarjalke Barbare Bulatović, znane po tem, da največkrat celo z najbolj običajnimi sredstvi ali tako rekoč iz nič ustvarja izredno domiselne lutkovne uprizoritve, ki presenetijo že na prvi pogled. Vendar, ko se na odru (predeljenem z dvema črnima paravanoma za kritje animatorjev) po uvodni odtemnitvi razkrije značilna otroška soba, se omenjena lutkovna tradicionalnost izkaže za pravzaprav samo navidezno, se pravi, načrtno presenetljivo, oziroma opredeljuje resnični svet in ga poudarjeno ločuje od kmalu zatem zelo domiselno oživljenega pravljíčnega.

Realistična otroška soba, a seveda pomanjšana skladno z velikostjo lutk

(od zadaj jih vodijo "nevidni", v črtno zakrinkani in svetlobno zamračeni animatorji), pripada fantiču Tomiju, ki ravnokar dobi za darilo veliko knjigo pravljíc, a si veliko bolj želi za igro kamionček svojega najboljšega prijatelja Lina. Ta pa mu obljubi, da si bosta izmenjevala darila in da mu bo bral pravljíce iz knjige, ker Tomi še ne zna brati in se, kakor pravi, niti ne želi naučiti črk. Vendar se kmalu zatem, ko Lina ni blizu, Tomiju pojavi iz knjige skrivnostna figura, po lastnih besedah menda dobri čarovnik Zlobko Zmrzlob, ki pa v pravljici o kralju in kraljici velja za zelo zlobnega.

A da je to najbrž res, se pokaže, ko Zlobko pripravi Tomija, da ukrade Linu kamionček, in tako povzroči spor med njima. Povrh vsega pa začara vse črke v knjigi, da izginejo, saj bi ga bralec Lin ali kdorkoli že lahko razkrinkal, kakšen dejansko je v pravljici. Toda, tam je položaj še veliko hujši, saj sta kralj in kraljica končala (vsaj začasno?) v čeljustih dinosavra, ki si ga je sicer nič hudega sluteč izmislil Tomi, a seveda ob Zlobkovi čarovniški "pomoči". Postopoma pa Tomi ugotovi, da Zlobko najbrž niti ni tako zloben, ampak je takšen, ker mu vse čarovniško

znanje ni pomagalo, da bi vedel, kaj naj naredi, da bi ga ostali vzljubili kot kralja in kraljico. Zato Tomi sklene, da mu bo pomagal.

Dobri Zlobko je prva premiera v novi gledališki sezoni 2007 / 2008 in na Velikem odru Lutkovnega gledališča Ljubljana (LGL). Predvsem pa je že četrta uprizoritev zaporedoma iz letos začetega sistematičnega uprizarjanja besedil, nagrajenih ali priporočenih za uprizarjanje na predlanskem prvem anonimnem natečaju LGL za izvorna domača lutkovna besedila (po prvonagrajenem besedilu Dobri zlobnež avtorice Žanine Mirčevske).

Če se Dobri Zlobko lahko tekstovno zdi sicer očarljiv, a pravzaprav tradicionalen, pa vsestranska Barbara Bulatović (režiserka, dramaturginja, avtorica likovne zasnove in ne nazadnje sodelujoča pri izdelavi lutk) nadvse domiselno preseže omenjeno tradicionalnost že ob prvem oživljanju pravljíčnega sveta, ko se Tomiju (prisrčna Sonja Kononenko) iz knjige pojavi Zlobko. Ta ima namreč le glavo, namesto trupa pa precej veliko, krempljasto "večnamensko" roko, ki se (tudi) po zaslugi navdušujočega animatorja in interpretira Braneta Vižintina lahko v hipu spremeni v poskočne ali

Pravljíčni čarovnik Zlobko, oživljen pred realističnim Tomijem (Žiga Koritnik za LGL)

prekrižane noge ali se med neznanjskim smehom glave duhovito - kar "žoga" z njo!

Duhovita sta vsaj še kralj in kraljica v pol lutkovni, pol igralski izvedbi Iztoka Lužarja in Mihe Arha (ki animira in interpretira še Tomijvega prijatelja Lina). Zelo presenetno je dinosaver, ki v že tako rekoč zavirljivi velikosti posega v dogaja-

nje (v navedeni animaciji Irene Zubalič Žan). Prav navdušijo pa skoraj dobesedno oživljene, zelo gibljive povečane črke, ki izginjajo iz knjige nad oder bodisi posamezno, bodisi v besedah ter se naposled vračajo, tudi skupinsko napihujoč se v nekakšno sfero, ob ritmično živahni, a zdaleč ne pretirano spevni glasbi lutkovno že dodobra preizkušnih skladateljev Nina de Glerie in Jelene Ždrale.

"Napeto v kabinetu"

Ob razstavi Irene Romih v Kabinetu Društva za domače raziskave (dvorišče galerije Škuc)

HELENA PIVEC

Suspens ustvarjajo že štiri vrata - gledalec namreč vstopa najprej v Galerijo Škuc, iz njene prve sobe na notranje dvorišče, nato v dvoriščni prizidek, in šele od tu v Kabinet. Premični razstavní laboratorij Društva za domače raziskave je geometrična konstrukcija iz osnovnih enot - črnih kock s stranico 2,5 metra. Prostor se upira svetlobnemu diktatu klasične "bele kocke" galerije, in že s svojo pojavnostjo prinaša v svet likovnega dimenzijo gledališča (koncept črne škatle) in filma. Kabinet je v svoji prvi enačici zrasel v obliki treh prostorsko zlitih kock - "neorealistična" četrta kocka je namreč še zadnja veža (tako ima Kabinet z dvoriščem vred kar tri pred-sobe), ki je na tem mestu hkrati posthumni poklon samotnemu prebivalcu odmaknjenega prostora z nekaj osebnimi predmeti (plašč, koledar) kot muzealijami.

Člani društva so s konceptom Kabineta posegli v predzgodovino muzejev - k tako imenovanim kabinetom kuriozitet, osebnim dvornim in meščanskim zbirkam čudes, ki so se množile predvsem v obdobju pozne renesanse in manierizma tako v Italiji kot tudi v severnih deželah, kjer so jih imenovali Wunderkammer. V kabinetih so bili na ogled tako čudesa narave - insekti, metulji, nojeva jajca, minerali, nenavadni sadeži in spački ter fosili, kot tudi čudenja vredni izdelki človekove obrti in umetnosti - kovanci, zemljevidi, anatomski modeli, merilni instrumenti kot tudi umetelni izdelki, relikviariji pa tudi grafike, slike in skulpture. Tudi Wunderkammer so bile pravzaprav "črne kocke" - ne le zaradi skrivnostnih alkimističnih praks in okultnih vsebin, temveč tudi v smislu dostopnosti privatnih zbirk, ki so jih lahko videli le redki izbranci.

V današnjem času širokega dostopa do osebnih vsebin preko svetovnega spleta se kopičijo zbirke kuriozitet - priljubljenih izbranih podob, citatov in zanimivih povezav - na osebnih blogih, istočasno pa se srž tehnologije zapira v "črno škatlo" programskega drobovja, ki je sistemsko nadzorovano. Kabinet v zaodrju Galerije Škuc z vsakim projektom razkriva osebne mitologije kot tudi umetniške koncepte in se ob tem kabinetno poigrava s konstrukcijo in dekonstrukcijo dejstev in domišljije, ob tem pa gledalca napoti v samo "črno škatlo", na oder, običajno z osebnim vodstvom po razstavi. V dveh letih so se v Kabinetu zvrstile v netipičnem ritmu (tudi glede na temperature, saj prostor ni ogrevan) raznorodne razstave: La Capilla Atomica (postavitve vseh treh članov društva), Premene (Jani Pirnat) / Zapri oči in glej (Alenka Pirman), Ljudski muzej Nanija Poljanca, Nemo predavanje O poklicu II (A. Pirman) in Specimen-Primer (Damijan Kracina), prva razstava v oktobru pa bo DDR: Jelenometrija, ki je nastala ob znanstveno-umetniški raziskavi Alexeia Monroea - cf www.ddr.si.

Irena Romih je prinesla v "stisnjen, črn, komoren prostor kabineta, ki je idealno gojišče" oblike spletene iz trakov furnirja in s tem poskusila sprožiti občutek, ki ga opiše

Irena Romih, Napeto v kabinetu (Amir Muratović)

z "Napeto v kabinetu". Tla v eni od treh prostorskih kock je prekrila z devetimi "blazinami", ki z bočenjem in toplino naravnega materiala vabijo, da bi se polegli v minimalističen budoar, ob tem, da vemo, da bi se leseni trakovi polomili, saj je notranost votla. Ob poenotenem dizajnu in popolni razkritosti novih kosov (za v hišo) je tudi iluzija njihove funkcionalnosti popolna. Intimni občutek ugodja sovpade z nedotakljivostjo, neuporabnostjo ter nelagodjem nepotrebnega zavzemanja prostora. Vendar napetost v odnosu do "čudnih" predmetov enostavno ne more zdrsniti v srhljivo polje občutja "unheimlich", saj ostajajo tako oblika (blazina) kot tudi material (les) in način izdelave (pletenje) v domeni domačega. Skozi predimenzioniranost "blazin" se vplete celo svet pravljíc. Morda zato, ker v kotu nasproti njih stojijo še bolj žive in spet prevelike oblike: skrivnostne "bube" različnih velikosti. Ni naključje, da jih je spet devet: dajejo nekakšen vtis rodu in delujejo kot družina objektov. Najmanjše so še "zapredene", popolnoma zapletene in zaprete, večje polne oblike pa imajo odprtino, ki postaja bodisi izhod (za tisto skrivnostno vsebino) ali pa prostor za obraz. Antropomorfná primerjava popelje v svet folklornega povijanja in nošenja otrok, zaradi manjših oblik, ki jih odkrijemo znotraj večje, pa tudi v svet znanstvene fantastike in uniformiranega gojenja otrok ali tatov teles. V tretjem kotu se ta zgodba zlahka plete naprej, saj so se male pletenine nagnetle v kot kot grozdi suhe obrti, ki v kabinetnem prostoru dobijo pomen velikanskih lebdečih kapsul, ki hrepenijo po gladki plastiki. V zadnjem kotu kup klobčičev iz trakov na tleh ponovno ustvarja iluzijo mehke pletenja.

Irena Romih, ki sicer veliko ustvarja v arhaičnih slikarskih tehnikah (enkavstika, čebelji vosek, jajčna tempera in freska - cikel razstav Ne tipaj!) in se igra z iluzijo globine, je tokrat kot sredstvo igre z gledalčevo percepcijo uporabila preprosti preplet lesenih trakov in njihovo bočenje. Z minimalizmom materiala, barv in oblik je ustvarila nekakšne skulpturalne modele ("risbe"), ki jih oko podobno kot gledališke kulise pretvarja v predmete, za katere natanko vemo, da niso živi (mehki), a zato niso manj resnični (krhki, a vedno znova konstruirani). Nenehno sprevačanje napetosti in polnosti v prazno mesto, ki ostaja neimenljivo, je napotek za rokovanje s še kako prisotno strastjo današnjega človeka, da bi realiziral vse le navidezno neskončne možnosti.